

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Ольга Олексюк

**ПРАКТИКУМ
З МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ**

Київ 2020

УДК 78:[167:001.891.5](076)

О-53

Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 9 від 29.10 2020 р.)

Рецензенти:

Шульгіна В.Д., професор кафедри естрадного виконавства Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор мистецтвознавства, професор;

Щолокова О.П., завідувач кафедри педагогіки мистецтва та фортепіанного виконавства Факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Олексюк О.М.

О-53 Практикум з методології наукових досліджень / О.М. Олексюк. — К. : Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. — 92 с.

Посібник «Практикум з методології наукових досліджень» розроблено відповідно до програми освітнього рівня другого (магістерського), спеціальності 025 Музичне мистецтво. Тематика видання відповідає робочій програмі навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки». До кожної теми розроблено тести, завдання та списки рекомендованої літератури.

Для студентів, аспірантів, докторантів та викладачів закладів вищої митецької освіти.

УДК 78:[167:001.891.5](076)

© Олексюк О.М., 2020

© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ I. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ НАУКОВОГО ПІЗНАННЯ	7
Короткий виклад теми «Сучасне гуманітарне дослідження: пошук методологічних орієнтирів»	7
Тести	9
Завдання	10
Рекомендована література	11
Короткий виклад теми «Взаємозв'язок науки і музичного мистецтва»	12
Тести	14
Завдання	16
Рекомендована література	17
Короткий виклад теми «Особливості наукового дослідження в галузі музикознавства»	19
Тести	23
Завдання	25
Рекомендована література	26
Короткий виклад теми «Методологічні принципи організації і проведення наукового дослідження»	28
Тести	31
Завдання	36
Рекомендована література	37
Короткий виклад теми «Методологічний апарат наукового дослідження»	38
Тести	42
Завдання	44
Рекомендована література	46
«Літопис цікавих думок»	48

Розділ II. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	50
Короткий виклад теми «Програма наукового дослідження»	50
Тести	52
Завдання	54
Рекомендована література	56
Короткий виклад теми «Методи теоретичного та емпіричного дослідження»	58
Тести	64
Завдання	67
Рекомендована література	68
Короткий виклад теми «Метод вивчення й узагальнення музично-педагогічного досвіду»	70
Тести	71
Завдання	72
Рекомендована література	72
Короткий виклад теми «Організація педагогічного експерименту»	74
Тести	75
Завдання	77
Рекомендована література	78
Короткий виклад теми «Методи кількісної обробки результатів дослідження»	80
Тести	81
Завдання	82
Рекомендована література	83
Короткий виклад теми «Оформлення результатів наукового дослідження»	84
Тести	86
Завдання	88
Рекомендована література	89
«Літопис цікавих думок»	90

ВСТУП

Останнім часом настав новий період інноваційного розвитку освіти і науки в Україні — період упорядкування, перевірки на суспільну затребуваність, ефективність інноваційних починань, їх гармонійне поєднання в освітньому просторі. Це означає, що вимоги до обґрунтованості, коректності, практичної значущості досліджень стають дедалі вищими.

Запропонований практикум сприятиме магістрам, які вивчають курс «Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки», у знаходженні нових стратегічних орієнтирів, оволодінні методами організації та проведення пошукової експериментальної роботи. Реалізувати цю ідею можна лише включившись в імітаційний (система навчальних вправ, ігор, тренінгу) та реальний дослідницький пошук. Ми припускаємо, що магістри ознайомлені з досвідом відомих мистецтвознавців, педагогів-дослідників, які здійснюють різноманітну дослідно-пошукову експериментальну роботу. Практикум допоможе педагогам, психологам, мистецтвознавцям та керівникам освітнього процесу, які прагнуть до творчого пошуку, усвідомити сучасну освітню ситуацію, проаналізувати успіхи та недоліки, відкрити резерви, виокремити нові стратегічні орієнтири, оволодіти методикою організації і проведення дослідницької роботи.

Компетентний магістр має: володіти методами наукового дослідження та вміти застосовувати їх в різних конкретних ситуаціях; уміти формулювати наукову проблему, спостерігаючи за різними музично-педагогічними та музикознавчими ситуаціями; уміти виділяти об'єкт

і предмет дослідження та формулювати їх; уміти виокремлювати структуру об'єкта дослідження, конструювати методичну систему; уміти конструювати технології навчання та застосовувати теоретичні положення в конкретних ситуаціях; володіти основними системами навчання та застосовувати їх в конкретних ситуаціях.

Практикум з методології наукових досліджень складається зі вступу, короткого викладу тем, тестів, завдань та списку рекомендованої літератури. Особлива роль відводиться тестуванню, яке не лише відображає навчальні досягнення магістрів в оволодінні навчальним матеріалом, а й показує рівень сформованості фахових компетентностей та індивідуального прогресу в розвитку методологічної культури в цілому. Усі складові практикуму взаємопов'язані таким чином, щоб створити цілісну картину вивчення курсу «Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки».

Основними формами проведення занять є: лекції, семінарські та практичні заняття, самостійна робота студентів. У процесі вивчення курсу «Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки» проводиться рейтинговий контроль знань студентів. Він передбачає контроль результатів тестування, ступеня активності студентів на семінарських та практичних заняттях.